

SPRENDIMAI

TARYBOS SPRENDIMAS (ES) 2017/984

2016 m. rugpjūčio 8 d.

kuriuo Ispanija įspėjama, kad imtūsi deficito mažinimo priemonių, reikalingų perviršinio deficito padėčiai ištaisyti

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 126 straipsnio 9 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

kadangi:

- (1) pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 126 straipsnį valstybės narės vengia perviršinio valdžios sektoriaus deficito;
- (2) Stabilumo ir augimo pakto pagrindinis tikslas yra patikimi valstybės finansai – priemonė sudaryti geresnes sąlygas kainų stabilumui ir dideliam tvariam augimui, leidžiančiam kurti naujas darbo vietas. Stabilumo ir augimo pakto dalis – Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 ⁽¹⁾, kuris priimtas siekiant skatinti kuo greičiau panaikinti perviršinį valdžios sektoriaus deficitą;
- (3) 2009 m. balandžio 27 d. pagal Europos bendrijos steigimo sutarties (EBS) 104 straipsnio 6 dalį Taryba nusprendė, kad Ispanijoje yra susidaręs perviršinis deficitas, ir pagal tos Sutarties 104 straipsnio 7 dalį pateikė rekomendaciją dėl perviršinio deficito panaikinimo ne vėliau kaip 2012 m. Vėliau Taryba paskelbė tris naujas Ispanijai skirtas rekomendacijas pagal SESV 126 straipsnio 7 dalį (2009 m. gruodžio 2 d., 2012 m. liepos 10 d. ir 2013 m. birželio 21 d.), kuriomis pratęsė perviršinio deficito panaikinimo terminą atitinkamai iki 2013, 2014 ir 2016 m. Visose trijose rekomendacijose Taryba laikėsi nuomonės, kad Ispanija ėmėsi veiksmingų priemonių, tačiau įvyko netikėtų nepalankių ekonominių įvykių, turėjusių didelį neigiamą poveikį viešiesiems finansams ⁽²⁾;
- (4) 2016 m. liepos 12 d. pagal SESV 126 straipsnio 8 dalį Taryba nusprendė, kad Ispanija nesiėmė veiksmingų priemonių atsižvelgdama į 2013 m. birželio 21 d. Tarybos rekomendaciją;
- (5) pagal Reglamento (EB) Nr. 1467/97 10 straipsnio 2 dalį, jeigu dalyvaujanti valstybė narė nesiima reikiamų priemonių arba jeigu Taryba mano, kad priemonės, kurių buvo imtasi, yra netinkamos, Taryba nedelsdama priima sprendimą pagal SESV 126 straipsnio 9 dalį;
- (6) 2016 m. pavasario prognozę Komisija atnaujino pagal 2016 m. liepos 19 d. turėtą informaciją. Ja remiantis, 2016 m. realiojo BVP augimas, palyginti su pavasario prognoze, 0,3 procentinio punkto padidintas iki 2,9 %, o 2017 m. – sumažintas (2,3 %, palyginti su 2,5 % dydžiu pavasarį). Numatoma, kad 2018 m. realusis BVP išaugs 2,1 %. Šis dydis lyginamas su 2015 m. 3,2 % augimo dydžiu. Taigi, ekonomika augs lėčiau, bet užtikrintai – teigiamą poveikį kaip ir anksčiau darys reaguojant į krizę vykdomos reformos ir sėkmingas finansinės pagalbos programos užbaigimas. Ekonomikai atsigaunant toliau ryžtingai kuriamos darbo vietos – šią tendenciją palaiko tolesnis darbo užmokesčio augimo ribojimas ir teigiamas darbo rinkos reformų poveikis. Augimą taip pat skatina žemos naftos kainos. Kartu numatoma, kad 2016 m. infliacija bus – 0,3 %. Tačiau augimo prognozei kyla neigiamą rizika, ypač nuo 2017 m., be kita ko, susijusi su Jungtinėje Karalystėje vykusio referendumo dėl narystės Sąjungoje rezultatais, dėl kurių išaugo neapibrėžtumas, kuris gali turėti neigiamų pasekmių prekybai ir vidaus paklausai;

⁽¹⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽²⁾ Visi dokumentai, susiję su Ispanijos perviršinio deficito procedūra, pateikiami http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/deficit/countries/spain_en.htm.

- (7) pagal atnaujintą Komisijos 2016 m. pavasario prognozę numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas 2016 m. sumažės iki 4,6 % BVP, 2017 m. – iki 3,3 % BVP ir 2018 m. – iki 2,7 % BVP (palyginti su stabilumo programoje pateiktais 2016, 2017 ir 2018 m. tikslais: atitinkamai 3,6 %, 2,9 % ir 2,2 % BVP, ir pavasario prognozėje numatytu galutiniu deficitu: 3,9 % BVP 2016 m. ir 3,1 % BVP 2017 m.). Didėnis deficitas prognozuojamas iš dalies dėl to, kad Komisijos prognozėje atsižvelgta į mažesnės vertės (0,2 % BVP) išlaidų ribojimo centrinės ir regioninės valdžios lygmenimis priemones, kurių imtasi reaguojant į 2016 m. kovo mėn. Komisijos rekomendaciją, negu stabilumo programos prognozėje (0,4 % BVP), nes kai kurios iš šių priemonių dar nepakankamai patikslintos, kad jas būtų galima įtraukti į Komisijos prognozę remiantis įprasta prielaida, kad politika nesikeis. Tačiau ši skirtumą daugiausia nulėmė įmonių pelno mokesčio teisinės sistemos pokyčiai, dėl kurių 2016 m. sumažėjo įmonių išankstiniai mokėjimai (isp. *pagos fraccionados*). Išankstinių mokėjimų trūkumas stabilumo programoje kiekybiškai nenurodytas ir tapo akivaizdus tik balandžio mėn., pirmosios mokėjimų dalies metu, po pavasario prognozės galutinio termino. Atnaujintoje Komisijos 2016 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad šis trūkumas 2016 m. sudarys 0,5 % BVP. Kadangi dėl minėtų pokyčių visam laikui atidedamas mokesčių mokėjimas, bet mokesčio tarifas ar bazė nekeičiami, situacijai nusistovėjus (nuo 2017 m.) poveikio įmonių pelno mokesčio pajamoms jie neturės. Jie nulems laikiną mokesčių nesurinkimą 2016 m., kuris atnaujintoje pavasario prognozėje laikytas vienkartinio reiškinio.

Kalbant apie 2017 m., skirtumų tarp atnaujintos pavasario prognozės ir stabilumo programos atsirado dėl prastesnės, nei tikėtasi, pradinės padėties ir to, kad taupymo priemonės, kurių imtasi reaguojant į 2016 m. kovo mėn. Komisijos rekomendaciją, dar nepakankamai patikslintos, kad į jas būtų galima atsižvelgti remiantis įprasta prielaida, kad politika nesikeis. Numatoma, kad struktūrinis deficitas 2016 ir 2017 m. išaugs atitinkamai 0,4 % ir 0,1 % BVP, o 2018 m. nesikeis. Tačiau 2016 m. numatomą struktūrinio deficito padidėjimą iš dalies lemia tai, kad dabartinė infliacijos ir nominaliojo BVP augimo perspektyva yra prastesnė negu ta, kuria grindžiamas 2016 m. biudžetas, o tai turėjo neigiamo poveikio struktūrinėms valdžios sektoriaus pajamoms ir neleido koreguoti išlaidų;

- (8) valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP išaugo nuo 36 % 2007 m. iki maždaug 99 % 2014 m. 2015 m. skolos santykis buvo daugiau ar mažiau stabilus, kadangi finansinio turto pardavimo grynosios pajamos atsvėrė neigiamą poveikį, kurį darė sparčiau už nominalųjį BVP augantis deficitas. Pagal atnaujintą Komisijos 2016 m. pavasario prognozę numatoma, kad skolos santykis aukščiausią tašką, t. y. 100,6 % BVP, pasieks 2017 m., o pavasario prognozėje buvo numatoma, kad skolos aukščiausias taškas, t. y. 100,3 % BVP, bus pasiektas 2016 m. Nors nepanašu, kad dėl šio didelio skolos santykio Ispanijai artimiausiu metu grėstų fiskalinės krizės pavojus, nepagerinus biudžeto būklės, vidutiniu laikotarpiu smarkiai išaugs skolos tvarumo rizika. Ilgesniuoju laikotarpiu fiskalinio tvarumo riziką turėtų sumažinti su senėjimu susijusių išlaidų mažėjimo teigiamas poveikis;
- (9) pagal Reglamento (EB) Nr. 1467/97 5 straipsnį Taryba savo sprendime, kuriuo pagal SESV 126 straipsnio 9 dalį įspėjama imtis deficito mažinimo priemonių, turi pareikalauti, kad valstybė narė įvykdytų metinius biudžeto tikslus, t. y. remiantis prognoze, kuria grindžiamas išspėjimas, pasiektų minimalų pagal ciklą patikslinto balanso metinį pagerėjimą, kurio lyginamasis dydis atėmus vienkartinės ir laikinąsias priemones būtų ne mažesnis kaip 0,5 % BVP. Tačiau dėl to, kad tas sprendimas priimtas antrąjį pusmetį, dar svarbiau užtikrinti fiskalines pastangas, reikalingas konkrečiam metiniam struktūrinio balanso pagerėjimui pasiekti. Taip pat svarbu turėti omenyje, kad naujojo koregavimo plano pagrindinio scenarijaus pradinis taškas – 0,4 % BVP struktūrinio deficito padidėjimas, kurį bent iš dalies nulėmė tai, kad infliacija galiausiai buvo mažesnė, nei buvo numatoma pagal scenarijų, kuriuo pagrįstas 2016 m. biudžetas, – to vyriausybė iš esmės negali kontroliuoti. Atsižvelgiant į tai, tikslinga nereikalauti papildomų struktūrinių priemonių 2016 m.;
- (10) kadangi nereikėtų reikalauti papildomų struktūrinių priemonių 2016 m., pagal Reglamente (EB) Nr. 1467/97 nustatytą taisyklę Ispanijai suteikus vienus papildomus metus perviršiniam deficitui panaikinti, reikėtų struktūrinio balanso metinį pagerėjimą užtikrinti 2017 m., o tai turėtų per daug neigiamą poveikį augimui. Todėl atrodo, kad yra adekvatu Ispanijai pratęsti perviršinio deficito padėties ištaisymo terminą dvejais metais;
- (11) todėl pagal patikimą ir tvarų koregavimo planą 2016, 2017 ir 2018 m. Ispanija turėtų pasiekti atitinkamai 4,6 %, 3,1 % ir 2,2 % BVP valdžios sektoriaus deficitą – tai būtų 0,4 % BVP struktūrinio balanso pablogėjimas 2016 m. ir 0,5 % BVP pagerėjimas ir 2017, ir 2018 m. Šiais biudžeto tikslais taip pat atsižvelgiama į poreikį kompensuoti šalutinį fiskalinio konsolidavimo poveikį viešiesiems finansams, kuris susidarė dėl jo poveikio visai ekonomikai;

- (12) laikoma, kad tiems tikslams pasiekti būtina imtis papildomų struktūrinių priemonių, kurių apskaičiuotas poveikis būtų po 0,5 % BVP ir 2017, ir 2018 m. Siekiant reikalaujamo struktūrinio poveikio, 2017 ir 2018 m. taupymo priemonės, be kita ko, galėtų apimti mokesčių išlaidų, visų pirma sumažintų PVM tarifų, įvairovės ir apimties mažinimą;
- (13) be to, laiku tvariai ištaisyti perviršinio deficito padėtį galėtų padėti griežtas prevencinių ir taisomųjų mechanizmų, numatytų Ispanijos stabilumo įstatyme, vykdymo užtikrinimas visais valdžios lygmenimis. Tą būtų galima pasiekti labiau automatizavus jų įgyvendinimą. Be to, viešųjų finansų tvarumo pagal Stabilumo įstatyme nustatytą išlaidų taisyklę būtų veiksmingiau siekiama, papildomai patikslinus išlaidų kategorijų, naudojamų tai išlaidų taisyklei apskaičiuoti, apimtį bei apibrėžtis ir vienprasmėms paraginus reikalavimų nevykdančias viešąsias administracijas kompensuoti išlaidų neatitikimą kitais metais po neatitikimo atsiradimo;
- (14) Ispanija taip pat turėtų skirti pakankamai dėmesio viešųjų finansų, įskaitant jos viešųjų pirkimų politiką, kokybiniams aspektams. Padaryta daug pažeidimų, kurie turi poveikį ES viešųjų pirkimų teisės aktų taikymui ir į kuriuos per keletą pastarųjų metų atkreiptas Komisijos dėmesys. Duomenys rodo, kad perkančiosios organizacijos viešuosius pirkimus įgyvendina skirtingai ir kad nepakankami *ex ante* ir *ex post* kontrolės mechanizmai trukdo teisingai ir vienodai taikyti viešųjų pirkimų teisės aktus. Ispanija, palyginti su kitomis valstybėmis narėmis, išsiskiria pagal mažą skelbimų apie pirkimą skaičių ir gana didelį derybų procedūros iš anksto nepaskelbus pranešimo apie pirkimus taikymo dažnumą. Dėl to ribojama konkurencija iš kitų valstybių narių įmonių ir dažnai sutartys skiriamos tiesiogiai, o to pasekmė – didesnės valdžios sektoriaus išlaidos. Kadangi centralizuoto arba bendro pirkimo priemonėmis naudojamos ribotai, neįmanoma didinti veiksmingumo, o tai padėtų taupyti biudžeto lėšas. Kadangi nėra nepriklausomo organo, atsakingo už viešųjų pirkimų veiksmingumą ir teisinę atitiktį visoje šalyje, sunku tinkamai įgyvendinti viešųjų pirkimų taisykles ir gali atsirasti pažeidimo galimybių – abu veiksniai gali turėti neigiamo poveikio Ispanijos viešųjų finansų būklei;
- (15) siekiant palengvinti sėkmingą fiskalinio konsolidavimo strategijos įgyvendinimą, taip pat bus svarbu fiskalinį konsolidavimą paremti visapusiškais struktūrinėmis reformomis, remiantis Ispanijai skirtomis Tarybos rekomendacijomis, susijusiomis su 2016 m. Europos semestru ir visų pirma su makroekonominio disbalanso naikinimu;
- (16) pagal SESV 126 straipsnio 9 dalį Taryba, priimdama sprendimą pateikti išpėjimą pagal tą nuostatą, gali pareikalauti atitinkamos valstybės narės pagal konkretų grafiką teikti koregavimo veiksmų ataskaitas. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1467/97 5 straipsnio 1a dalį valstybės narės ataskaitoje nurodomi valdžios sektoriaus išlaidų ir pajamų tikslai, išlaidų ir pajamų sričių fiskalinės politikos priemonės ir informacija apie politikos veiksmus, kurių imtasi atsižvelgiant į konkrečias Tarybos rekomendacijas. Kad būtų lengviau stebėti, kaip laikomasi termino, iki kurio turi būti įvykdytos šiame sprendime pateiktos rekomendacijos, ir perviršinio deficito panaikinimo termino, Ispanija turėtų pateikti tokią ataskaitą iki 2016 m. spalio 15 d. kartu su 2017 m. biudžeto plano projektu;
- (17) kaip reikalaujama Tarybos reglamento (ES) Nr. 473/2013 ⁽¹⁾ 10 straipsnyje, Ispanija taip pat turėtų teikti ataskaitas Komisijai ir Ekonomikos ir finansų komitetui, laikydamosi Komisijos deleguotajame reglamente (ES) Nr. 877/2013 ⁽²⁾ nustatytų nurodymų. Pirmą kartą ataskaitą reikėtų pateikti iki 2017 m. sausio 15 d., o vėliau – kas tris mėnesius,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Ispanija ištaiso esamą perviršinio deficito padėtį ne vėliau kaip 2018 m.

⁽¹⁾ 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 473/2013 dėl euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų stebėsenos bei vertinimo ir perviršinio deficito padėties ištaisymo užtikrinimo bendrųjų nuostatų (OL L 140, 2013 5 27, p. 11).

⁽²⁾ 2013 m. birželio 27 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 877/2013, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 473/2013 dėl euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų stebėsenos bei vertinimo ir perviršinio deficito padėties ištaisymo užtikrinimo bendrųjų nuostatų (OL L 244, 2013 9 13, p. 23).

2. Ispanija valdžios sektoriaus deficitą sumažina iki 4,6 % BVP 2016 m., iki 3,1 % BVP 2017 m. ir iki 2,2 % BVP 2018 m. Remiantis atnaujinta Komisijos 2016 m. pavasario prognoze, šis valdžios sektoriaus deficito sumažėjimas atitinka struktūrinio balanso pablogėjimą 0,4 % BVP 2016 m. ir 0,5 % BVP pagerėjimą ir 2017, ir 2018 m. Visas nenumatytas pajamas Ispanija taip pat panaudoja deficito ir skolos mažinimui paspartinti.
3. Be sutaupytinų lėšų, kurios jau įtrauktos į atnaujintą Komisijos 2016 m. pavasario prognozę, ir 2017, ir 2018 m. Ispanija priima ir visapusiškai įgyvendina 0,5 % BVP vertės konsolidavimo priemones.
4. Jei kiltų pavojus biudžeto planams, Ispanija pasirengusi priimti tolesnes priemones. Fiskalinio konsolidavimo priemonėmis užtikrinamas ilgalaikis augimą skatinantis valdžios sektoriaus struktūrinio balanso pagerėjimas.
5. Ispanija priima fiskalinės sistemos stiprinimo priemones, visų pirma tokias, kuriomis didinamas mechanizmų, kuriais užkertamas kelias nukrypimui nuo deficito, skolos ir išlaidų tikslų ir tas nukrypimas ištaisomas, automatiškumas ir stiprinamas viešųjų finansų tvarumo užtikrinimas pagal Stabilumo įstatyme nustatytą išlaidų taisyklę.
6. Ispanija nustato nuoseklią sistemą, kuria užtikrinamas visų perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų politikos skaidrumas ir koordinavimas siekiant ekonominio veiksmingumo ir aukšto lygio konkurencijos. Tokia sistema apima tinkamus viešųjų pirkimų *ex ante* ir *ex post* kontrolės mechanizmus siekiant užtikrinti veiksmingumą ir teisingą atitiktį.

2 straipsnis

Taryba nustato 2016 m. spalio 15 d. terminą, iki kurio Ispanija turi imtis veiksmingų priemonių ir pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 5 straipsnio 1a dalį pateikti Tarybai ir Komisijai ataskaitą apie priemones, kurių imtasi reaguojant į šį sprendimą. Ataskaitoje nurodomi valdžios sektoriaus išlaidų ir pajamų tikslai, išlaidų ir pajamų sričių diskrecinės priemonės ir informacija apie priemones, kurių imtasi atsižvelgiant į konkrečias Tarybos rekomendacijas, kad būtų sustiprinta jos fiskalinė sistema ir jos viešųjų pirkimų politikos sistema pagal 1 straipsnio 5 ir 6 dalis.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Ispanijos Karalystei.

Priimta Briuselyje 2016 m. rugpjūčio 8 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
M. LAJČÁK